

PROTOKÓŁ

**z II spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy
przeprowadzonego w ramach opracowania Planu zadań ochronnych**

dla obszaru Natura 2000

Łukawiec PLH180024

w dniu 20 października 2015 r.

II spotkanie Zespołu Lokalnej Współpracy odbyło się w Hotelu - Restauracji „U Dina” przy ul. Kraszewskiego 3 w Lubaczowie. Jego organizatorem była Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie. Celem spotkania było przedstawienie projektu 309/2014/Wn09/OP-XN-02/D „*Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 wraz ze wzmocnieniem instytucji sprawującej nadzór nad obszarami Natura 2000 w województwie podkarpackim*”, w ramach którego opracowywane są obecnie plany zadań ochronnych na obszarze województwa podkarpackiego. Na początku spotkania przypomniano zasady funkcjonowania obszarów Natura 2000, następnie przedstawiono działania zrealizowane od poprzedniego spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy, zaprezentowano również zagrożenia i propozycje działań ochronnych dla tego obszaru. Uczestnicy spotkania żywo reagowali na przedstawiane zagadnienia, podczas trwania spotkania odbyła się bardzo rzeczowa dyskusja dotycząca omawianych treści.

PROGRAM SPOTKANIA:

- Powitanie uczestników Zespołu Lokalnej Współpracy zaangażowanego w proces powstawania PZO oraz nakreślenie ram bieżącego spotkania. (RDOŚ w Rzeszowie);
- Przypomnienie podstawowych wiadomości na temat zasad funkcjonowania obszarów Natura 2000 w Polsce i na terenie Wspólnoty Europejskiej (wykonawca projektu PZO);
- Przedstawienie zakresu prac jaki był realizowany od poprzedniego spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy (wykonawca projektu PZO);
- Przedstawienie wyniku prac terenowych – inwentaryzacji gatunków i siedlisk przyrodniczych wraz z przedstawieniem ich oceny i perspektyw ochrony (wykonawca projektu PZO);
- Przedstawienie zidentyfikowanych potencjalnych i obecnych zagrożeń dla przedmiotów ochrony na obszarze Natura 2000 (wykonawca projektu PZO);
- Przedstawienie proponowanych działań ochronnych dla przedmiotów ochrony by udało się je zachować i dążyć do właściwego stanu ich ochrony (wykonawca projektu PZO);

- Przedstawienie działań, które będą realizowane przed III spotkaniem ZLW (wykonawca projektu PZO);
- Podziękowanie za uczestnictwo i zamknięcie II spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy.
Przypomnienie wiadomości gdzie można znaleźć informacje po tym spotkaniu ZLW oraz kanałów komunikacji (RDOŚ w Rzeszowie).

PROWADZĄCY I PRELEGENCI:

- Barbara Antosyk – przedstawiciel Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie;
Jakub Pełka – wykonawca Planu zadań ochronnych (EKKOM sp. z o.o.) dla obszaru PLH 180024 Łukawiec;
Michał Węgrzyn - wykonawca Planu zadań ochronnych (Habitat Selection s.c.) dla obszaru PLH 180024 Łukawiec.

UCZESTNICY:

LP.	Instytucja	Imię i Nazwisko
1	RDOŚ Rzeszów	Barbara Antosyk
2	RDOŚ Rzeszów	Maciej Ciuła
3	Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie, inspektorat Lubaczów	Maria Lis
4	Podkarpacki Urząd Wojewódzki	Dariusz Fijałkowski
5	Sołectwo Łukawiec	Stanisław Mokrzycki
6	Urząd gminy Wielkie Oczy	Jan Klus
7	Sołectwo Wielkie Oczy	Franciszek Furman
8	ARiMR BP Lubaczów	Jerzy Kucia
9	Nadleśnictwo Lubaczów	Tadeusz Maksymowicz
10	Nadleśnictwo Jarosław	Łukasz Miara
11	Nadleśnictwo Jarosław	Lesław Buczkowski
12	Nadleśnictwo Jarosław	Jacek Zyga
13	Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej o/ Przemysł	Piotr Murdza
14	Starostwo Powiatowe w Lubaczowie	Małgorzata Presch
15	Starostwo Powiatowe w Lubaczowie	Irena Hul
16		Władysław Pochodaj
17	Habitat Selection S.c.	Mateusz Kolecki
18	Habitat Selection S.c.	Michał Węgrzyn
19	Ekkom sp. z o.o.	Joanna Nabielec
20	Ekkom sp. z o.o.	Jakub Pełka

PRZEBIEG SPOTKANIA

Rozpoczęcie spotkania i prezentacje:

- Spotkanie rozpoczęła Pani **Barbara Antosyk**, która przywitała uczestników, przedstawiła pracowników RDOŚ odpowiedzialnych za realizację projektu oraz wykonawców PZO. Przypomniała, że jest to drugie spotkanie, krótko przypomniała tematy omawiane podczas pierwszego spotkania, bieżący stan opracowania dokumentacji. Pani Barbara Antosyk podkreśliła, że spotkanie ma charakter roboczy i nawiązuje do dokumentacji zamieszczonej na stronach internetowych, a dokumentacja będzie jeszcze znacznie modyfikowana. Wyjaśniła różnice pomiędzy omawianą na spotkaniu dokumentacją (znacznie szerszy zakres), a rozporządzeniem Dyrektora RDOŚ (stanowiącego akt prawa miejscowego). Następnie wszyscy uczestnicy spotkania zostali zaproszeni do współtworzenia PZO. Pani Barbara Antosyk zasugerowała jednocześnie, aby uwagi do treści dokumentacji przekazywać elektronicznie (lub ewentualnie na piśmie) by można się do nich ustosunkować w dalszej części opracowania. Zaleciła także, aby dla uzyskania jak najlepszej dokumentacji przyjrzeć się zapisom i zgłaszać uwagi gdyż udział społeczny jest bardzo ważny dla uniknięcia błędów i konfliktów (zarówno część opisowa jak i tabelaryczna) gdyż dokument będzie miał wpływ na działania lokalne w przyszłości. Przypomniała, że wszystkie zgłoszone uwagi zostaną na pewno przedyskutowane i uwzględnione, a jeśli zostaną odrzucone to z pełnym uzasadnieniem. W dalszej części swojego wystąpienia Pani Barbara Antosyk podkreśliła, że na trzecim spotkaniu planowane jest zaprezentowanie wersji ostatecznej PZO. Ogłosiła, że ostatnie spotkanie planowane jest do początku grudnia, zaprosiła również wszystkich biorących udział w dzisiejszym spotkaniu oraz wszystkich zainteresowanych. Wystąpienie zakończono informacją, że na stronie internetowej będzie znajdował się protokół z dzisiejszego spotkania sporządzony na podstawie nagrania, które nie będzie nigdzie dalej prezentowane.
- Następnie głos zabrał Pan **Jakub Pelka** (przedstawiciel EKKOM sp. z o.o.). Po powitaniu uczestników przybliżył główne zapisy dokumentacji PZO. Prezentację rozpoczął od krótkiego przypomnienia czym jest Natura 2000, przedstawił tę formę ochrony przyrody jako swoisty drogowskaz dla działań w ramach zrównoważonego rozwoju. Krótko zaznaczył różnice w postrzeganiu Natury 2000 w Polsce i Europie. Podkreślił, że Natura 2000 jest dobrze rozpoznawalna w krajach europejskich i jest utożsamiana z wysoką jakością przyrody (swoiste perełki przyrodnicze i dziedzictwo za które jesteśmy odpowiedzialni) i świadczonych w okolicy usług (gospodarstwa agroturystyczne, produkty regionalne). Odniósł się także do obowiązku wprowadzenia i należytej dbałości o obszary Natura 2000 jako konsekwencji wstąpienia przez Polskę do Unii Europejskiej. Podczas

swojego wystąpienia Pan Jakub wspomniał także, że obszary Natura 2000 były wyznaczane na podstawie najlepszej bieżącej wiedzy przyrodniczej i objęto nimi najcenniejsze miejsca dla zachowania różnorodności przyrodniczej w kraju i Wspólnocie. Podkreślił również, że Natura 2000 to nie obszar na którym nic nie wolno, lecz miejsce gdzie rozwój musi następować w równowadze między aspektami przyrodniczym, społecznym i ekonomicznym, oraz że powinniśmy tak nauczyć się gospodarować na obszarze Natura 2000 by działania ochronne przynosiły korzyść lokalnej społeczności, a nie były dla niej tylko obciążeniem. Jest to konieczne gdyż przetrwanie wielu siedlisk i gatunków możliwe jest jedynie w połączeniu z odpowiednią działalnością człowieka. Opisał do jakiego stanu siedlisk i zachowania populacji roślin i zwierząt dążymy w ramach objęcia ich siecią Natura 2000. Przeszedł następnie do krótkiego opisanie czym jest PZO i jaki jest jego cel. Podkreślił wagę konsultacji społecznych i docenienia walorów przyrodniczych oraz akceptacji zapisów PZO przez lokalne społeczności w zachowaniu przedmiotów ochrony N2000. Wskazał, że konieczne jest zaakceptowanie obszaru przez mieszkańców zarządzających tym terenem. Społeczność lokalna musi zaakceptować fakt obecności tego obszaru i chcieć chronić to dziedzictwo przyrodnicze na swoim podwórku. Następnie przeszedł do opisu prac, jakie prowadzone były po I spotkaniu (inwentaryzacja i waloryzacja przyrodnicza, ocena stanu zachowania siedlisk, identyfikacja zagrożeń oraz identyfikacja działań ochronnych).

- Następnie głos zabrał Pan dr **Michał Węgrzyn** wykonawca prac terenowych. Na wstępie przywitał wszystkich uczestników i wspominał o ustaleniach z I spotkania i ich realizacji. Podkreślił konsekwentne realizowanie przez Wykonawcę ustaleń obejmujących każdorazowe zgłaszanie wyjazdów w teren pracownikom Lasów Państwowych. Wspominał o nietypowych warunkach atmosferycznych niesprzyjających pracom terenowym. Podkreślił również, że w granicach obszarów Natura 2000 nie chronimy całości przyrody, a jedynie wybrane gatunki i siedliska stanowiące przedmioty ochrony tych obszarów. Przechodząc do właściwej części swojego wystąpienia, opisał przedmioty ochrony obszaru PLH Łukawiec wraz z historyczną i bieżącą oceną ich zachowania. Następnie przeszedł do opisu wyników badań terenowych rozpoczynając od opisu siedlisk nieleśnych, a następnie leśnych stanowiących główną część obszaru. Dla każdego z siedlisk dokonał ich krótkiej charakterystyki, przedstawił stan zachowania, zagrożenia.
- W dalszej części spotkania Pan **Mateusz Kolecki** przedstawił gatunki motyli i płazów będące przedmiotami ochrony w obszarze oraz ich siedliska.
- Ostatnią częścią prezentacji było przedstawienie przez Pana **Jakuba Pelkę** zaleceń dotyczących zadań ochronnych dla poszczególnych przedmiotów ochrony.

- Po prezentacji zagrożeń przedstawiono działania, które będą realizowane między II a III spotkaniem Zespołu Lokalnej Współpracy. Raz jeszcze poproszono o nadsyłanie uwag i propozycji zmian i komentarzy do treści dokumentu i zaproszono do dyskusji na temat przekazanych treści.
- Spotkanie zakończyło wystąpienie Pani Barbary Antosyk która przypomniała że dokumentacja znajduje się na stronach internetowych i zachęciła do ponownej lektury dokumentacji i wnoszenia uwag. Przypomniano że dokumentacja będzie aktualizowana i przed III spotkaniem na pewno wersja zaktualizowana również zostanie zamieszczona w internecie. Na zakończenie podziękowano uczestnikom za obecność na spotkaniu Zespołu Lokalnej Współpracy.
- Przedstawione prezentacje zamieszczone są na stronie internetowej RDOŚ w Rzeszowie (<http://rzeszow.rdos.gov.pl>) w zakładce „Plany zadań ochronnych”.

DYSKUSJA

Przed oficjalnym rozpoczęciem spotkania Wykonawcy udostępniili pliki shp z wynikami badań terenowych przedstawicielom Lasów Państwowych. Uczestniczący w spotkaniu pracownicy Nadleśnictwa Lubaczów i Jarosław również obiecali udostępnienie Wykonawcom posiadanych danych.

Po prezentacji jak i w trakcie jej trwania głos zabierali uczestnicy, którzy prezentowali następujące poglądy:

- Odnosząc się do zagrożeń wymienionych przez dr Węgrzyna przy opisie zmiennowilgotnych łąk trzęślicowych głos zabrał Nadleśniczy Nadleśnictwa Lubaczów – Pan **Tadeusz Maksymowicz**. Wyraził swoją wątpliwość w stosunku do właściwego ujęcia opisanych zagrożeń – zagrożeń istniejących zamiast potencjalnych. Wraz z przedstawicielem RDOŚ – panem **Maciejem Ciulą** zapytali o kwestię skali sukcesji i wkraczania gatunków inwazyjnych.
- Dr **Michał Węgrzyn** potwierdził zachodzenie procesu sukcesji wtórnej na okrajach obszaru oraz podał zasięg tego zjawiska. W odniesieniu do gatunków inwazyjnych stwierdził, że w przypadku łąk proces ten nie jest intensywny. Zaznaczył równocześnie, że zagrożenie to występuje w przypadku zbiorowisk leśnych.
- W odniesieniu do wymienionego przez dr **Węgrzyna** zagrożenia w postaci zmiany sposobu użytkowania gruntów, Pan **Nadleśniczy** doprecyzował, że chodzi tu o przechodzenie z łąk na grunty orne bądź zaprzestanie użytkowania i koszenia i zaproponował zmianę zapisu na „zmianę sposobu użytkowania oraz zaprzestanie użytkowania”.
- Pan **Jakub Pelka** w odniesieniu do tej uwagi podkreślił, że wszystkie zapisy zostaną jeszcze doprecyzowane.

- Uczestnicy spotkania zwrócili uwagę na nieprawidłową nazwę wsi Majdan Lipowiecki, a nie Łukawiecki. W tym przypadku Pan **Nadleśniczy** zwrócił uwagę na ekspansję wierzby powodującą zarastanie zinwentaryzowanych w obrębie Majdanu płatów, a nie brak koszenia na gruntach Lasów Państwowych. Natomiast na gruntach prywatnych rzeczywiście zaprzestano koszenia. W wyniku dyskusji wyjaśniono zaistniałe wątpliwości.
- Przedstawiciel lokalnej społeczności spytał o kwestię użytkowania jego łąki w odniesieniu do kwestii finansowych i prawa gospodarowania na swojej własności. Jego wątpliwości starali się rozwiać przedstawiciele Starostwa, LP i RDOŚ.
- Pan **Nadleśniczy** przytoczył interpretację z 27 sierpnia 2015 r. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w odniesieniu do dopłat do gospodarowania w obrębie siedlisk na gruntach w obszarze oraz poza Natura 2000. Temat wzbudził duże kontrowersje, wykonawcy PZO oraz RDOŚ obiecali zapoznanie się z treścią przytoczonej interpretacji. W dalszej części spotkania Pani **Barbara Antosyk** wyjaśniła zebranych zapisy przytoczonego przepisu. Zapisy te dotyczą braku dofinansowania do działań zapisanych w PZO jako obligatoryjne, a nie do całkowitego braku dopłat do siedlisk naturalnych znajdujących się w granicach obszarów Natura 2000, jak mogło być to początkowo zrozumiane.
- Podczas dalszej części prezentacji dr **Michał Węgrzyn**, przedstawiciele Lasów Państwowych poruszyli temat działalności bobrów. Dr Michał Węgrzyn zwrócił uwagę na zróżnicowane działanie bobrów w stosunku do różnych typów siedlisk. Podkreślił, że bór mimo, że jest gatunkiem „naturalnym” to możliwe jest podjęcie kroków ograniczających działalność tego gatunku w przypadku jego ewidentnego, negatywnego oddziaływania na przedmioty ochrony danego obszaru. Do dyskusji włączyli się przedstawiciele lokalnej społeczności opisując swoje doświadczenia z tym gatunkiem.
- Po krótkiej przerwie dr **Węgrzyn** przeszedł do opisu siedlisk leśnych. Przy opisie grądów głos zabrał Pan **Nadleśniczy Nadleśnictwa Lubaczów** zwracając uwagę, że skład gatunkowy i stan zachowania zbiorowisk wynika z dawnych Planów Urządzania Lasu, a nie „nieprawidłowej gospodarki leśnej”. Podkreślił również, że siedliska przyrodnicze określane były dla poszczególnych wydziełów, a nie poszczególnych płatów i z tego powodu granica siedlisk nie jest tożsama z granicami wydziełów. Dr **Węgrzyn** zgodził się z przedmówcą zwracając uwagę, aby w następnym Operacie zapisać działania uwzględniające PZO.
- Postulat **przedstawicieli Lasów Państwowych** o złagodzenie zapisów dotyczących usunięcia sosny w perspektywie 2 – 3 letniej. Deklaracja ze strony Wykonawcy odnośnie możliwości złagodzenia zapisów zgodnie ze wskazaniem Lasów Państwowych. Dyskusja nad konkretnymi zwrotami między przedstawicielami Lasów Państwowych, a Wykonawcą. Wyjaśnienie kwestii związanych z obecnym i przyszłym Operatem Zarządzania Lasem. Poruszono także kwestię dominacji buka w siedliskach zdefiniowanych jako grądowe. Sugestia przedstawicieli Lasów Państwowych wpisania zagrożeń ze strony zwierzyny. Deklaracja przedstawicieli Wykonawcy odnośnie ujęcia postulatów przedstawicieli Lasów Państwowych w Dokumentacji.

- **Przedstawiciel Biura Urządzenia Lasu** zwrócił uwagę na nieaktualność niektórych wskazanych zagrożeń. Odniósł się także do dominacji buka i zwrócenia uwagi na fakt dominacji tego gatunku w siedliskach grądowych oraz przejściowość niektórych siedlisk oraz uwzględnienie naturalnej obecności sosny. Zwrócił uwagę na niemożliwość całkowitej przebudowy lasów do formy preferowanej w perspektywie 10 letniej. Podkreślił przejściowość niektórych płatów siedlisk i możliwość w pewnych miejscach wprowadzania sosny. Dr **Węgrzyn** odniósł się do zgłoszonych uwag, akceptując możliwość istnienia omawianego siedliska w obecnej formie. Wskazał na możliwość obecności sosny w zależności od jej udziału w drzewostanach grądowych, Podkreślił konieczność sprecyzowania lokalizacji zdominowanych przez sosnę płatów. Dr **Węgrzyn** zwrócił także uwagę na możliwość degradacji runa siedlisk grądowych przez sosnę. Obiecał jednak powtórna analizę ujętych w dokumentacji zapisów. Przedstawiciele Wykonawcy poprosili jednocześnie o przesłanie przez Lasy Państwowe swoich uwag w wersji pisemnej.
- Pan **Maciej Ciuła** przytaczając konkretne strony w Dokumentacji poprosił o przedyskutowanie kwestii dotyczących gospodarki leśnej. Z przedstawicielami Lasów Państwowych przedyskutowano niejasne sformułowania dotyczące m.in. wieku dojrzałości biologicznej oraz kwestię pozostawiania martwego drewna. Przedstawiciele Lasów Państwowych zwrócili uwagę na wypracowane przy wcześniejszych PZO kompromisowe zapisy dotyczące gospodarki leśnej. Zwrócił także uwagę na ekonomiczny aspekt pozostawiania martwego drewna. Wykonawcy oraz przedstawiciele RDOŚ zobowiązali się uwzględnić w Dokumentacji te zapisy.
- Pan **Nadleśniczy Nadleśnictwa Lubaczów** zwrócił uwagę na nieścisłości w Dokumentacji dotyczące Rezerwatu Moczary – proponowane przez Wykonawców pozostawienie bez ingerencji, a znajdujące się w Zadaniach Ochronnych dla Rezerwatu zabiegi doświetlające. Wykonawcy zadeklarowali ujednolicenie zapisów zgodnie ze wskazaniem ujętymi w Zadaniach Ochronnych.
- W trakcie opisu przez dr **Węgrzyna** kwaśnych buczyn przedyskutowano z przedstawicielami Lasów Państwowych zagrożenia i rangę reprezentatywności tych siedlisk oraz kwestię usuwania sosny z drzewostanu. Uwaga przedstawicieli RDOŚ dotycząca konieczności ustandaryzowania zapisów odnośnie gospodarki leśnej z innymi PZO. Wykonawcy zobowiązali się do ujednolicenia zapisów.
- Przy opisie przez dr **Węgrzyna** borów i lasów bagiennych Pan Nadleśniczy Tadeusz Maksymowicz wyraził wątpliwości dotyczące rangi wymienionych zagrożeń ponieważ czynności wymienionych w PZO nie ma w zakresie działań gospodarczych w obrębie tego siedliska. Poruszono także kwestię zmiany stosunków wodnych, również w odniesieniu do sąsiadującego z płatem omawianego siedliska zbiornika retencyjnego. Pan Nadleśniczy stwierdził, że powstanie zbiornika mogło mieć jedynie pozytywny wpływ na stosunki wodne w tym rejonie. Dr **Węgrzyn** obiecał dopracować zapisy ujęte w Dokumentacji.
- Odnosząc się do opisanych przez dr **Węgrzyna** lasów łągowych, **przedstawiciel Biura Urządzenia Lasu** zaproponował poszerzenie niektórych płatów i likwidację innych.

Likwidację płatów uzasadnił brakiem zalesienia tych płatów w przeszłości oraz warunkami glebowymi typowymi dla innych siedlisk leśnych niż łągi. Natomiast za poszerzeniem wskazanych płatów przemawia obecność lasu łągowego także poza granicą wyznaczonych płatów. Ponowił promesę przekazania posiadanych danych. Pan **Jakub Pełka** w oparciu o zaproponowane w dokumentacji oceny dla omawianych płatów wstępnie przychylił się do propozycji przedmówcy i obiecał przeanalizowanie zapisów dokumentacji. Z kolei dr **Michał Węgrzyn** podkreślił ogromne znaczenia danych historycznych. W odniesieniu do uwag przedstawicieli Lasów Państwowych dotyczących zagrożeń i przewidywanych działań ochronnych, przedstawiciele RDOŚ i Wykonawcy dokumentacji obiecali ujednoczyć i skorygować zapisy Dokumentacji.

- **Pan Nadleśniczy** zwrócił uwagę na obecność jesiona w drzewostanach, który nie jest aktualnie wprowadzany z uwagi na atakujące go choroby. Poruszył także kwestię ilości pozostawianego w siedliskach łągowych martwego drewna oraz ingerencji Lasów Państwowych w te siedliska. Pani **Barbara Antosyk** zwróciła uwagę na potrzebę ujednoczenia zapisów dotyczących łągów z innymi obszarami oraz z zaleceniami innych Regionalnych dyrekcji. Poprosiła jednocześnie przedstawicieli Lasów Państwowych o pomoc w sformułowaniu właściwych zaleceń. Przedstawiciele Lasów Państwowych podkreślali z kolei konieczność utrzymania gospodarki leśnej na siedliskach łągowych w celu utrzymania właściwego stanu gatunkowego drzewostanów. W toku dyskusji ustalono, że sformułowania takie przedstawione zostaną przez Lasy Państwowe w formie pisemnej. Zwrócono także uwagę na działalność bobrów w siedliskach łągowych.
- Po przedstawieniu przez dr **Węgrzyna** łągów dębowo – wiązowo – jesionowych Pan **Nadleśniczy** zaproponował dodanie do zagrożeń chorób jesiona oraz usunięcie zapisu dotyczącego wycinania drzew. Wskazał, że wycinka jest zabiegiem koniecznym dla utrzymania odpowiedniego składu gatunkowego drzewostanu. Przedyskutowano definicję i rodzaje ewentualnej dopuszczalnej wycinki. Zwrócił także uwagę na pewne nieścisłości w zapisach dokumentacji.
- Pan **Jakub Pełka** przedstawił zapisy ujęte w tabeli działań ochronnych dla poszczególnych siedlisk. W trakcie opisu działań ochronnych głos zabrała Pani **Barbara Antosyk** wyjaśniając wątpliwości przedstawicieli lokalnej społeczności dotyczące dopłat i ewentualnego obowiązku realizacji ww. działań. Zwróciła uwagę, że bez zgody właściciela gruntu żadne zadania nie będą podejmowane. Co do zakresu zadań obligatoryjnych i fakultatywnych najważniejsze jest aby siedliska nie zniszczyć. W przypadku łąk najważniejsze jest aby powierzchnie te były koszone, RDOŚ nie będzie kontrolował ani okresu ani liczby pokosów. Ubiegając się o dopłaty rolnośrodowiskowe (działania fakultatywne), konieczne będzie już przestrzeganie bardziej konkretnych nakazów.
- **Przedstawiciele RDOŚ** zwrócili także uwagę na konieczność indywidualnej wyceny poszczególnych prac. Pan **Maciej Ciula** poprosił jednocześnie uczestników spotkania o pomoc w wycenie prac. Pani **Barbara Antosyk** podkreśliła, że niemożliwe jest podwójne

finansowanie prośrodowiskowych działań w ramach PROW oraz indywidualnych umów zawieranych z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska.

- W trakcie przedstawiania opisu środków ochronnych dla torfowisk **Pan Nadleśniczy** zadał pytanie dotyczące działań ochronnych w kontekście prawidłowej identyfikacji siedliska jako torfowiska – przewodnik metodyczny nie zaleca dla torfowisk wszystkich proponowanych przez Wykonawcę działań ochronnych. Dr **Węgrzyn** zwrócił uwagę na wysoką inwazyjność nawłoci w obrębie omawianych płątów wynikającą z przesuszenia tego terenu. Pani **Barbara Antosyk** zapytała w tym kontekście o sformułowanie dotyczące braku ingerencji w stosunki wodne tego terenu. Zaproponowano zmiany zapisów działań ochronnych. Przedstawiciel lokalnej społeczności zaproponował sposób walki z nawłocią – kilkukrotne koszenie niedopuszczające do kwitnięcia. Przedstawiciele RDOŚ i Lasów Państwowych wskazali na pewne nieścisłości w zapisach. Wykonawcy dokumentacji zobowiązali się do poprawy i ujednoczenia zapisów.
- **Przedstawiciele Lasów Państwowych** zwrócili uwagę na nieścisłości w ewidencji gruntów nieodpowiadające rzeczywistemu pokryciu terenu. Przedstawiciel lokalnej społeczności zwrócił przy okazji uwagę na kwestię utraconego przychodu odnośnie wycinki drzew na działce ujętej w ewidencji jako łąka oraz straty z tytułu utraconego przychodu. Przedstawiciel RDOŚ wskazał, że Dyrektor RDOŚ może podpisać porozumienie z właścicielem gruntu o pokrycie strat spowodowanych zmianą sposobu gospodarowania. Pan **Maciej Ciuła** obiecał konsultację z prawnikami i znaleźć rozwiązanie tej kwestii satysfakcjonujące obie strony.
- W trakcie omawiania gatunków motyli stanowiących przedmiot ochrony w obszarze, **Pan Nadleśniczy** zwrócił uwagę na realny brak możliwości realizacji jednego z działań ochronnych dotyczącego identyfikacji miejsc żerowania gąsienic. Dr **Węgrzyn** przyznał, że zapis wymaga weryfikacji. Przedstawiciel lokalnej społeczności zadał pytanie odnośnie zakazu bronowania w kontekście działalności dzików. Przyznanie przez Wykonawców zasadności uwagi.
- Podczas omawiania płątów stanowiących przedmiot ochrony w **obszarze przedstawiciele Lasów Państwowych** wskazali, że omawiane zbiorniki pełnią funkcję retencyjną, a nie przeciwpożarową. Pan **Mateusz Kolecki** wskazał również na rekreacyjną funkcję zbiorników – prośba Nadleśnictwa o usunięcie zapisów dot. tej funkcji. **Pan Nadleśniczy** zwrócił uwagi na niekonsekwencje i braki w opisie zbiorników. Nieścisłości te zostały wyjaśnione w trakcie dyskusji. Następnie każdy ze zbiorników został opisany przez **Pana Koleckiego**. Przedstawiciele Lasów Państwowych na bieżąco wskazywali swoje uwagi dotyczące opisu zbiorników. Zgłoszone uwagi zostaną uwzględnione przez Wykonawców dokumentacji. **Przedstawiciel Lasów Państwowych** zapytał o ekologię gatunków płątów w perspektywie wysychania zbiorników, a przez to eliminacji ryb drapieżnych. Zapytano również o rolę bobrów w zachowaniu populacji płątów. Pan Mateusz Kolecki wyjaśnił wątpliwości.
- Na prośbę przedstawicieli **Lasów Państwowych** wrócono do kwestii martwego drewna.

Wątpliwości dotyczyły rozmiarów kłody martwego drewna. Wyjaśniono, że podane rozmiary wynikają z metodyki GIOŚ. **Przedstawiciele Lasów Państwowych** poprosili o obniżenie podanych w dokumentacji parametrów średnicy kłody. Przedstawiciele RDOŚ i Wykonawcy przyjęli uwagę – będzie rozpatrzona pod względem merytorycznym.

- **Przedstawiciele Lasów Państwowych** poprosili o podanie lokalizacji transektów wzdłuż których prowadzone były badania. Wątpliwości wynikały z stwierdzenia braku martwego drewna. Przedstawiciele Wykonawcy obiecali przekazać warstwę shp z przebiegiem transektów drogą mailową.
- Przedstawiciel lokalnej społeczności skonstatował wypowiedź dr **Michała Węgrzyna** o perspektywie zachowania ponikła krańskiego potrzebą koszenia terenu, na którym ta roślina występuje w okresie już po wydaniu przez nią nasion. Zauważono również, że sposobem na zachowanie tego gatunku jest podejmowanie działań mających na celu niedopuszczenie do zarastania jego siedlisk.
- W trakcie omawiania przez Pana **Jakuba Pelkę** zagrożeń i działań ochronnych dla siedlisk leśnych przedstawiciele Lasów Państwowych poruszyli kwestię wycinki drzew i definicji tego zagrożenia. Przedstawiciele RDOŚ potwierdzili konieczność doszczegółowienia zapisów, zwrócili jednak uwagę na fakt, że opis kodów zagrożeń wynika bezpośrednio z metodyki. W dalszej części dyskusji nad tym zagadnieniem Pan **Maciej Ciula** zapytał przedstawicieli Lasów Państwowych czy usuwają oni martwe i zamierające drzewa. Przyznali Oni, że w pewnych sytuacjach drzewa takie są usuwane. Pan **Jakub Pelka** starał się wyjaśnić wszystkie wątpliwości związane z przedstawionymi zapisami. Pan **Maciej Ciula** zwrócił uwagę na potrzebę ujednolicenia zapisów z dokumentacją PZO opracowaną dla obszarów Natura 2000 Horyniec i Uroczyska Roztocza Wschodniego. Wykonawcy dokumentacji zobowiązali się do zaimplementowania rozwiązań wypracowanych podczas prac nad poprzednimi PZO.
- W trakcie omawiania kolejnych zagrożeń przedstawiciel **Biura Urządzania Lasu** zwrócił uwagę na objęcie przez płyty grądowe fragmentów drzewostanów o podłożu typowym dla sosny. W tym kontekście podał w wątpliwość zasadność całkowitej eliminacji sosny ze wspomnianych lokalizacji, tym bardziej, że gatunek ten może stanowić osłonę dla buka i zaproponował dodanie zapisu umożliwiającego dodanie sosny jako osłony lub przedplonu.
- Pan **Maciej Ciula** zadał pytanie dotyczące występowania zjawiska masowego wymierania buka. Przedstawiciele Lasów Państwowych odpowiedzieli, że takie przypadki się zdarzają.
- Przy omawianiu zagrożeń dla grądów **przedstawiciele Lasów Państwowych** zwrócili uwagę na kwestię odnowień bukiem. Przedstawiciele wykonawcy przyznali, że zapis ten zostanie zmieniony. Zwrócono także ponownie uwagę na zapisy dotyczące martwych drzew. Przedstawiciele Wykonawcy dokumentacji zgodzili się na dodanie proponowanych zapisów. Przedstawiciel Biura Urządzania Lasu podkreślił także różnicę pomiędzy posuszem martwym, a czynnym.
- Pan **Jakub Pelka** zwrócił się do przedstawicieli Lasów Państwowych z pytaniem o ich podejście do gatunków inwazyjnych – czeremchy i dębu czerwonego. W odpowiedzi

uzyskał informację o braku wprowadzania tych gatunków. Przedstawiono sposób walki z czeremchą polegający na wiązaniu w pęczki jej pędów. Ponowiono propozycję ujęcia jako zagrożenia zwierzyny.

- Pytania uszczegóławiające Pana **Macieja Ciuły** dotyczące kontekstu użycia zwrotu „takich jak np.” – nieścisłość została wyjaśniona.
- Pytanie Pana **Nadleśniczego** o zagrożenie związane z budową dróg – propozycja usunięcia tego zapisu. Odpowiedź dr **Węgrzyna** wyjaśniająca zagrożenie wynikające z wchodzenia gatunków inwazyjnych w konsekwencji budowy dróg, a konkretnie wysypywania tłucznia. Pytanie Nadleśniczego o rzeczywisty wpływ gatunków inwazyjnych na chronione siedliska. Odpowiedź dr **Węgrzyna** wskazująca na ogólną potrzebę walki z rozprzestrzenianiem się gatunków inwazyjnych. Opisał również w jaki sposób dochodzi do rozprzestrzeniania się gatunków inwazyjnych wzdłuż dróg. Uwaga RDOŚ o urealnieniu zapisów. Uwaga przedstawiciela Lasów Państwowych mówiąca, że przy właściwym utrzymaniu przydroży znacznie spada zagrożenie rozprzestrzeniania się tych gatunków. Przedstawiciele Wykonawcy podjęli decyzję o zweryfikowaniu tego zapisu.
- Pytanie Pana **Jakuba Pelki** do przedstawicieli Lasów Państwowych o stosowanie melioracji w kontekście zagrożeń dla borów i lasów bagiennych. W odpowiedzi **Pan Nadleśniczy** stwierdził, że w przypadku omawianych siedlisk zagrożenie takie nie istnieje, melioracje nie są prowadzone. Brak planów ingerencji Lasów Państwowych w te siedliska. Natomiast jako realne zagrożenie wymienił wahanie poziomu wód gruntowych. Propozycja ta została zaakceptowana przez Wykonawców.
- Przy omawianiu łągów wierzbowych i topolowych pan **Maciej Ciuła** zadał pytanie o zasadność użytego zapisu dot. ingerencji w koryto rzeczne. Wykonawca obiecał doprecyzowanie zapisów.
- Na zakończenie swojej prezentacji Pan **Jakub Pelka** poprosił o zgłaszanie Wykonawcy wszelkich uwag i wniosków. Obiecał jak najszybsze przesłanie protokołu ze spotkania, przeanalizowanie zgłaszanych wniosków oraz dostanie brakujących materiałów.
- Pani **Barbara Antosyk** podkreśliła potrzebę wymiany danymi. Poprosiła również przedstawicieli Lasów Państwowych o zwrócenie uwagi na wskazane w dokumentacji zasięgi siedlisk, tak aby jak najbardziej odpowiadały one rzeczywistości.
- **Przedstawiciele Lasów Państwowych** z uwagi na konieczność przeanalizowania całości danych oraz planowaną wizję w terenie poprosili o tydzień na dostanie swoich danych. Poruszyli także możliwość zmian w zasięgach siedlisk zgodnie z podziałem wydziałów leśnych. Pani **Barbara Antosyk** potwierdziła, że RDOŚ dopuszcza jedynie niewielkie korekty powierzchni siedlisk.
- Pani **Barbara Antosyk** zapytała Wykonawców o planowaną zmianę powierzchni obszaru. Uzyskała ona informację o planowanych, kosmetycznych zmianach powierzchni. Pytania o możliwość zgłaszania korekt powierzchni przez przedstawicieli Lasów Państwowych. Otrzymała twierdzącą odpowiedź RDOŚ.
- Pani **Antosyk** podziękowała za udział w spotkaniu i podkreśliła konieczność dalszych prac

nad PZO.

- Uwaga **Nadleśnictwa** z prośbą o wysłanie maila z informacją o dacie spotkania. Podkreślił gotowość do dodatkowych spotkań z RDOŚ i Wykonawcami. Wstępne ustalenie terminu takiego spotkania na połowę listopada.
- Pan **Jakub Pelka** również podziękował uczestnikom spotkania za aktywny udział w spotkaniu

Po zakończeniu prezentacji i dyskusji zakończono spotkanie.

Protokół sporządzili:

Joanna Nabielec

Jakub Pelka